
Dispensjonssøknad fra verneforskriften – Hestevold RA

Tittel	Dispensjonssøknad fra verneforskriften – Hestevold RA		
COWI kontor	Bergen		
Oppdragsnr.	A207440	Utarbeidet	GEDM
Dokumentnummer	50-RAP-517		
Utgivelsesdato	25.03.2026	Kontrollert	LIV
Antall sider	9	Godkjent	HVKR
Antall vedlegg	0		
Oppdragsgiver	MOVAR IKS		
Oppdragsgivers kontaktperson	Navn: Kaj-Werner Grimen E-post: kaj-werner.grimen@MOVAR.no		
Stikkord	Dispensjonssøknad, Renseanlegg, Hestevold		
Forsidefoto	COWI AS		

01	Til oppdragsgivers gjennomgang
Versjon	Endringer fra forrige versjon

INNHOOLD

1	Dispensasjonssøknad fra verneforskriften – Hestevold Renseanlegg	4
1.1	Søknad om dispensasjon fra verneforskriften – økning i utslipp til Krokstadfjorden (Kråkstadfjorden naturreservat).....	4
2	Informasjon om anleggseier	5
3	Tiltakets karakter og bakgrunn	5
4	Krav om dispensasjon	6
5	Tiltakets virkning på verneverdiene	6
5.1	Verneverdier i området	6
5.2	Samlet vurdering av påvirkning.....	6
6	Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12	8
7	Tidsavgrensning og vilkår	8
8	Konklusjon.....	9
9	Referanser	9

1 Dispensasjonssøknad fra verneforskriften – Hestevold Renseanlegg

Til:

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Fra:

MOVAR IKS
Tykkemyr 2, 1597 Moss
Organisasjonsnummer: 959 272 204

Dato:

01.04.2026

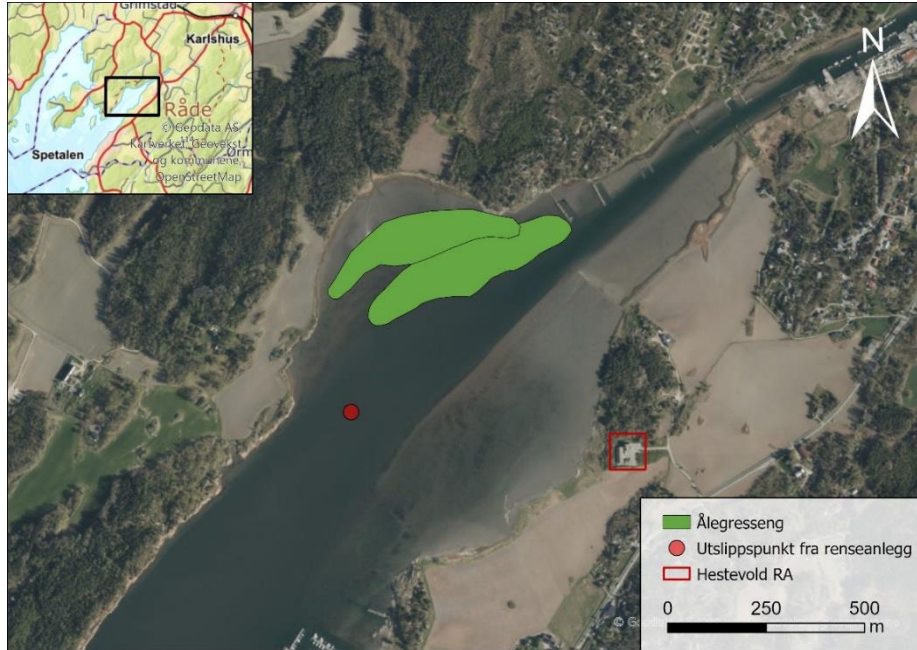
1.1 Søknad om dispensasjon fra verneforskriften – økning i utslipp til Krokstadjorden (Kråkstadjorden naturreservat)

MOVAR IKS søker med dette om dispensasjon fra verneforskriften for Kråkstadjorden naturreservat for å gjennomføre en omsøkt økning i utslippet fra Hestevold renseanlegg. Bakgrunnen for søknaden er at Statsforvalteren har opplyst at den økte utslippsmengden medfører krav om dispensasjon fra verneforskriften, jf. naturmangfoldloven § 48.

Vi viser til Statsforvalterens merknad:

«Omsøkt økning i utslippet medfører krav til dispensasjon fra verneforskriften. Dispensasjonssøknad må sendes Statsforvalteren. Søknad om dispensasjon skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene, jf. naturmangfoldloven § 48 fjerde ledd. Vi gjør oppmerksom på at dispensasjon fra verneforskriften skal foreligge før andre vedtak kan fattes, jf. § 48 tredje ledd.»

Figur 1-1 viser plasseringen av Hestevold RA, utslippspunktet og registreringer av ålegressenger i den nordlige delen av Kokstadjorden.

Figur 1-1 Hestevold RA, utslippspunkt og forekomster av dvergålegress (nordlige ålegresseng) og vanlig ålegress (sydlig ålegresseng) i Krokstadfjorden.

2 Informasjon om anleggseier

Tabell 2-1 viser informasjon om anleggseier. Anleggseier MOVAR IKS, er et interkommunalt selskap som blant annet håndterer avløpsvann fra Moss, Vestby, Råde og Våler. MOVAR eier og drifter fire rensesanlegg, tre for avløp og ett for drikkevann. Denne dispensasjonssøknaden omfatter Hestevold rensesanlegg og utslipp fra Spetalen-Karlshus tettbebyggelse.

Tabell 2-1 Informasjon om anleggseier

Navn på anleggseier (ansvarlig enhet)	MOVAR IKS
Organisasjonsnummer	959 272 204
Postadresse til ansvarlig enhet	Tykkemyr 2, 1597 Moss
Telefon	69 26 21 10
E-post	MOVAR@MOVAR.no
Kontaktperson (med e-post og telefonnummer)	Kaj-Werner Grimen, Sektorsjef Vann og Avløp (41 69 15 65, kaj-werner.grimen@MOVAR.no)
Næringskode og bransje	36.000 Uttak fra kilde, rensing og distribusjon av vann

3 Tiltakets karakter og bakgrunn

MOVAR IKS har søkt om utslippstillatelse etter forurensningsloven for Hestevold rensesanlegg. Det omsøkte tiltaket innebærer en **28% økning i utslippsmengder av BOF, KOF, totalfosfor**,

totalnitrogen i perioden fram mot 2031 (Tabell 3-1), før Hestevold RA etter planen stenges og alt avløpsvann overføres til Fuglevik renseanlegg.

Tabell 3-1 Utslippsmengder av BOF, KOF, Tot-P og Tot-N fra Hestevold RA i 2025 og 2031 (estimert). I 2031 skal Hestevold RA overføres til Fuglevik RA. Økningen er basert på utbygging og befolkningsøkning som beskrevet i utslippsøknaden.

Hestevold	Enhet	2025	2031
BOF	Kg/d	97	124
KOF	Kg/d	240	307
Tot-P	Kg/d	1,0	1,2
Tot-N	Kg/d	73	93

Utslippspunktet ligger i vannforekomsten **Krokstadjorden (ID: 0101020104-C)** og **midt i Kråkstadjorden naturreservat (VV00000976)**, som er vernet for sine viktige våtmarks- og gruntvannsområder, samt forekomster av blant annet **dvergålegress (Zostera noltei)** – en prioritert art etter naturmangfoldloven.

4 Krav om dispensasjon

Siden utslippspunktet ligger inne i verneområdet og utslippet kan påvirke verneverdier, er dispensasjon fra verneforskriften nødvendig for:

- **omsøkt økning av utslippsmengdene**

Dispensasjonen søkes for perioden fram til **overføringen til Fuglevik RA i 2031**.

5 Tiltakets virkning på verneverdiene

(jf. naturmangfoldloven § 48 fjerde ledd)

5.1 Verneverdier i området

Kråkstadjorden naturreservat er vernet for:

- Gruntvannsområder av stor økologisk betydning
- Raste-, nærings- og hekkeområder for et stort antall våtmarksfugl
- Forekomst av **dvergålegress (Zostera noltei)** – sterkt truet (EN) og prioritert art
- Forekomst av vanlig ålegress (*Zostera marina*)
- Bløtbunnsområder (Naturbase verdi A)

5.2 Samlet vurdering av påvirkning

En fullstendig faglig vurdering av tiltakenes konsekvenser følger av vedlagt **Resipientvurdering Kråkstadjorden (COWI, 2026)**, men hovedfunnene oppsummeres her:

5.2.1 Påvirkning på vannkvalitet og økologisk tilstand

- Hestevold RA bidrar til tilførselen av nitrogen, fosfor og suspendert stoff i Krokstadjorden fram til 2031.
- Beregninger (COWI, 2026) viser at utslippet står for:
 - ca. 50 % av nitrogentilførselen sammenlignet med tilførsel fra bekkeløp til Krokstadjorden
 - 15–18 % av fosfortilførselen sammenlignet med tilførsel fra bekkeløp til Krokstadjorden
- Oslofjorden er klart største kilde til næringsalkonsentrasjon i Krokstadjorden. Beregninger (COWI, 2026) viser at Hestevold RA står for ca 3% av nitrogenkonsentrasjon og for 9-11% av fosforkonsentrasjon (Tabell 5-1).
- Forventing er at det økte utslipp fra Hestevold RA øker bidraget fra 2,8% til 3,2% i nitrogenkonsentrasjon og fra 9% til 11% i fosforkonsentrasjon (Tabell 5-1).

Tabell 5-1 Den prosentvise andelen som eksterne påvirkninger og Oslofjorden bidrar med til den totale konsentrasjonen i Krokstadjorden (COWI, 2026).

	Tot-N				Tot-P			
	2025		2031		2025		2031	
	Konsentrasjon (µg/l)	%	Konsentrasjon (µg/l)	%	Konsentrasjon (µg/l)	%	Konsentrasjon (µg/l)	%
Akersbekken	4,4	1,8	3,9	1,6	6,7	26,4	6,5	25,5
Krokstadbekken	3,8	1,5	3,3	1,3	5,9	23,4	5,8	22,6
Hestevold RA utslipp	6,9	2,8	7,8	3,2	2,2	8,8	2,9	11,1
Oslofjorden	232	93,9	232	93,9	10,5	41,4	10,5	40,9
Total	247	100	247	100	25,4	100	25,7	100

- Krokstadjorden har i dag **moderat økologisk tilstand**, særlig påvirket av næringsalter og dårlig siktedyp.

5.2.2 Påvirkning på dvergålegress og ålegress

- Dvergålegress er spesielt sårbart for eutrofiering, turbiditet og redusert lys.
- Registreringer fra 2021 viser en livskraftig bestand, men med **tegn til epifyttvekst**, tolket som påvirkning av forhøyet næringsbelastning.
- Det er ikke grunnlag for å fastslå en direkte og kvantifiserbar årsakssammenheng mellom utslipp fra Hestevold RA og endringer i ålegresset, men utslippet **kan bidra til den samlede belastningen**.
- De omsøkte økningene i utslippet fram til 2031 forventes ikke å medføre en vesentlig forverring av miljøtilstanden i Kråkstadjorden, men de vil heller ikke bidra til forbedring. Etter 2031, når utslippet fra Hestevold RA opphører og avløpsvannet overføres til Fuglevik RA, forventes en mindre forbedring i vannkvaliteten i fjorden, ettersom belastningen fra Oslofjorden fortsatt vil være den klart dominerende påvirkningskilden. På lengre sikt forventes en svak positiv utvikling i miljøtilstanden når utslippspunktet flyttes, men oppnåelse av god økologisk tilstand vil i hovedsak være avhengig av en bredere forbedring i Oslofjorden som helhet.

5.2.3 Fugleliv og andre verneverdier

- Ingen direkte fysiske inngrep i verneområdet.
- Økte utslipp kan indirekte påvirke fuglelivet gjennom påvirkning av vannkvalitet og bunnvegetasjon, men dette vurderes som **ikke betydelig** i forhold til dagens nivå.

6 Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8–12

§ 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Søknaden bygger på:

- Resipientvurdering (COWI, 2026)
- Offentlige vannkvalitetsdata (NIVA, Miljødirektoratet)
- Naturbase-registreringer

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som **tilstrekkelig**, men supplert med vurderinger av usikkerhet.

§ 9 – Føre-var-prinsippet

På grunn av noe usikkerhet rundt spredning og kumulative effekter, er føre-var-prinsippet relevant. Tiltaket begrenses i tid fram til 2031, og utslippet fases da ut. Dette reduserer langsiktig risiko.

§ 10 – Økosystemtilnærming og samlet belastning

Krokstadjorden er belastet av:

- Oslofjorden
- Utslipp fra Hestevold RA
- Avrenning fra Akersbekken og Krokstadbekken
- Båtaktivitet og andre lokale kilder

Den samlede belastningen er allerede høy, men økningen i utslippsmengdene vurderes å være **moderat i forhold til eksisterende nivåer**.

§ 11 – Kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver

MOVAR IKS følger kravene i forurensningsregelverket og har ansvar for eventuelle avbøtende tiltak.

§ 12 – Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Renseanlegget drives med tilgjengelig teknologi innenfor gjeldende krav. Etter 2031 fases anlegget ut til fordel for Fuglevik RA, som har vesentlig bedre renskapasitet og -kvalitet.

7 Tidsavgrensning og vilkår

Det søkes om dispensasjon **fram til 31.12.2031**, da Hestevold RA stenges.

MOVAR IKS er åpne for at Statsforvalteren setter vilkår, for eksempel:

- krav om oppfølgende målinger av vannkvalitet
- tidsbegrenset/orientert oppfølging av ålegressforekomster

8 Konklusjon

MOVAR IKS ber om dispensasjon fra verneforskriften for Kråkstadfjorden naturreservat for å kunne opprettholde og midlertidig øke utslippet fra Hestevold RA i perioden fram til overføring til Fuglevik RA i 2031.

Tiltaket er **tidsbegrenset**, og den omsøkte økningen vurderes **ikke å innebære vesentlig ytterligere skade på verneverdiene**, selv om utslippet utgjør en del av den samlede belastningen i fjorden. Utslippsmengdene vil opphøre etter 2031, og tiltaket vurderes som forsvarlig innenfor rammen av naturmangfoldloven § 48.

9 Referanser

COWI (2026) Resipientvurdering Krokstadfjorden